

Vilniaus universitetas
Medicinos fakultetas

STUDENTŲ MOKSLINĖS VEIKLOS TINKLO LXXVI KONFERENCIJA

Vilnius, 2024 m. gegužės 13–17 d.

PRANEŠIMŲ TEZĖS

Leidinį sudarė

VU MF Mokslo ir inovacijų skyriaus

inovacijų specialistas Kristijonas PUTEIKIS ir

administratorė Rima DAUNORAVIČIENĖ

VILNIAUS
UNIVERSITETO
LEIDYKLA

2024

Mokslo komitetas:

doc. dr. Valdemaras Jotautas
dr. Diana Bužinskienė
prof. dr. Violeta Kvedarienė
prof. dr. (HP) Saulius Vosylius
prof. habil. dr. (HP) Gintautas Brimas
Indrė Sakalauskaitė
Laura Lukavičiūtė
dr. Agnė Abraitienė
doc. dr. Jūratė Pečeliūnienė
prof. dr. Vaiva Hendrixson
doc. dr. Ieva Stundienė
prof. dr. Eglė Preikšaitienė
doc. dr. Birutė Zablockienė
prof. dr. Pranas Šerpytis
Artūras Mackevičius

dr. Žymantas Jagelavičius
doc. dr. Agnė Kirkliauskienė
prof. dr. Marius Miglinas
Žilvinas Chomanskis
doc. dr. Kristina Ryliškienė
prof. dr. Vilma Brukienė
doc. dr. Saulius Galgauskas
Andrius Žučenka
doc. dr. Birutė Brasiūnienė
doc. dr. Jaunius Kurtinaitis
prof. dr. Eugenijus Lesinskas
doc. dr. Goda Vaitkevičienė
prof. dr. Alvydas Navickas
doc. dr. Rima Viliūnienė
prof. dr. (HP) Edvardas Danila

prof. dr. Nomedą Rima Valevičienė
Teresė Palšytė
doc. dr. Vytautas Tutkus
doc. dr. Danutė Povilėnaitė
dr. Viktorija Andrejevaitė
prof. dr. Robertas Stasys Samalavičius
dr. Agnė Jakavonytė-Akstinienė
doc. dr. Jurgita Stasiūnienė
dr. Arnas Bakavičius
prof. dr. Gilvydas Verkauskas
prof. dr. Sigitą Lesinskienė
doc. dr. Marija Jakubauskienė
prof. dr. (HP) Janina Tutkuvienė

Organizacinis komitetas:

Kristina Marcinkevičiūtė
Viktorija Rakovskaitė
Austėja Grudytė
Justina Semenkovaitė
Matas Žekonis
Rokas Žekonis
Milvydė Marija Tamutytė
Augustė Senulytė
Miglė Miglinaitė
Rokas Bartuška
Damian Luka Mialkowskyj
Karina Mickevičiūtė
Jovita Patricija Druta
Emilija Šauklytė

Austėja Račytė
Tadas Abartis
Mindaugas Smetaninas
Rafal Sinkevič
Gerda Šlažaitė
Kamilė Čeponytė
Einis Novičenko
Benas Matuzevičius
Gabriela Šimkonytė
Ieva Ruzgytė
Milda Mikalonytė
gyd. rez. Valentinas Kūgis
gyd. rez. Gabrielė Bielinytė
Vėjas Vytautas Jokubynas

Deivilė Kvaraciejūtė
Julija Pargaliauskaitė
Paulius Montvila
Rūta Bleifertaitė
Alicija Šavareikaitė
Julija Kondrotaitė
Gediminas Gumbis
Joana Leščevskaja
Gabrielė Bajoraitė
Augustinas Stasiūnas
Odeta Aliukonytė
Robertas Basijokas
Elvin Francišek Bogdzevič

ISSN 2783-7831 (skaitmeninis PDF)

© Tezių autoriai, 2024

© Vilniaus universitetas, 2024

PREEKLAMPSIJA: KODĖL PAPLITIMAS IR KOMPLIKACIJŲ DAŽNIS IŠLIEKA NEKINTANTIS?

Darbo autorė. Vėtra KENTRAITĖ, IV kursas.

Darbo vadovas. Asist. dr. Virginija PALIULYTĖ, VU MF Klinikinės medicinos institutas, Akušerijos ir ginekologijos klinika, VUL SK Akušerijos ir ginekologijos centras.

Darbo tikslas. Išanalizuoti preeklampsijos patogenezę, diagnostikos ir gydymo būdus, suprasti, kokią reikšmę tai turi ligos paplitimui ir komplikacijų dažniui.

Darbo metodika. Atlikta literatūros apžvalga nagrinėjant straipsnius, sisteminės analizės, kohortinius tyrimus ir kt., naudojant PubMed, Google Scholar ir ScienceDirect duomenų bazes. Straipsniai parašyti nuo 1990 iki 2000 metų lyginami su straipsniais parašytais nuo 2020 iki 2024 metų imtinai.

Rezultatai. Preeklampsija apibūdinama kaip progresuojantis sindromas, kai kartu su hipertenzija atsiranda proteinurija ir/arba organų taikinių pažeidimas, nustatomas po 20-os nėštumo savaitės arba po gimdymo. Ši liga paliečia 5–10 proc. nėščiųjų, ir nuo jos kasmet miršta daugiau nei 50000 motinų ir 500000 vaisių. Prognozavimo, prevencijos ir gydymo priemonės vis dar yra ribotos, o paplitimas ir komplikacijų dažnis išlieka nekintantis. Preeklampsijos etiologija yra įvairi. Galima genetinė predispozicija, šeiminė anamnezė ir kiti rizikos veiksniai: pregestacinis diabetas, antifosfolipidinis sindromas, lėtinė hipertenzija, nutukimas, senyvas motinos amžius, lėtinės inkstų ligos, gimdymas pirmąkart, motinos infekcijos, žarnyno disbiozės, vaisiaus 13-os chromosomos trisomija ir kt. Tam tikrose rasinėse grupėse preeklampsijos pasireiškimas yra didesnis nei bendroje populiacijoje. Žemas socialinis ir ekonominis lygis, kaip ir daugelio ligų atveju, taip pat padidina jos išsivystymo riziką. Esminė preeklampsijos patogenezė – motinos endotelio disfunkcija. Sindromui būdingas nenormalus spiralinių arterijų remodeliavimas, sutrikusi placentacija, išsivysčiusi placentos išemija, oksidacinis stresas ir angiogeninės pusiausvyros sutrikimas motinos kraujotakoje bei atsiradęs organų taikinių pažeidimas. Profilaktikai naudojamas aspirinas mažomis dozėmis. Papildomas kalcio vartojimas taip pat gali būti naudingas, jeigu yra jo trūkumas mityboje. Yra studijų rodančių MMMH, vitaminų D, C ir E, omega–3 riebalų rūgščių ir Viduržemio jūros dietos galimą teigiamą poveikį. Šiuo metu tiriamas endotelino receptorių antagonistų ar hidrofilinių statinų pritaikymas prevencijoje ir gydyme. Preeklampsijos valdymui rekomenduojamas antihipertenzinis gydymas ir motinos bei vaisiaus stebėjimas. Atsiradus sunkių preeklampsijos požymių skiriamas magnio sulfatas traukulių profilaktikai. Literatūroje siūloma atlikti monokloninių antikūnų ir imunomoduliatorių tyrimus gydymui. Dauguma šių profilaktikos ir gydymo būdų žinomi jau kelis dešimtmečius, tačiau jų įdiegimas į praktiką vis dar nepagrįstas. Tikimasi, kad ateityje tikslesnei ankstyvai diagnostikai bus galima naudoti dirbtinį intelektą, tą pasiekti bandoma jau dabar.

Išvados. Preeklampsija yra progresuojantis sindromas, galintis sukelti daugelio organų, sistemų pažeidimą bei motinos ar vaisiaus mirtį. Preeklampsijos etiologija yra multifaktorinė. Ankstyva diagnostika remiasi rizikos veiksniais ir klinika. Patikimų anks-tyvųjų biomarkerių nustatymas preeklampsijai prognozuoti yra sudėtingas. Sindromo gydymas nesikeičia jau kelis dešimtmečius, kuriam taikomos ribotos farmakologinės intervencijos, o vienintelis išgydymas lieka nėštumo užbaigimas. Preeklampsijos suma-žinimui reikalingi nauji įrodyti veiksmingi diagnostikos, prevencijos ir gydymo būdai. Ateityje tikimasi į diagnostiką įdiegti genetinius tyrimus ir dirbtinį intelektą.

Raktažodžiai. Preeklampsija; prevencija; gydymas; diagnostika; etiologija; epi-demiologija; nėštumas; dirbtinis intelektas.